

COVAXIN व COVISHIELD

राज्यसेवा व UPSC — परीक्षोपयोगी तक्ता

मुद्दा	COVAXIN	COVISHIELD
लस निर्माते	भारत बायोटेक	Serum Institute of India (SII)
तंत्रज्ञान/विकास	भारत बायोटेक + ICMR-NIV	Oxford University + AstraZeneca
भारतातील निर्मिती	भारत बायोटेक	Serum Institute of India, पुणे
लसीचा प्रकार	निष्क्रिय संपूर्ण विषाणू (Inactivated Whole Virion)	Non-replicating Adenoviral Vector
प्लॅटफॉर्म	Whole-Virion Inactivated Vero Cell	Chimpanzee Adenovirus Vector
लक्ष्य	SARS-CoV-2 विषाणू	SARS-CoV-2 च्या Spike protein विरुद्ध प्रतिकारशक्ती
भारतातील स्वरूप	स्वदेशी विकसित COVID-19 लस	परदेशी तंत्रज्ञानावर आधारित, भारतात निर्मित
भारतात आपत्कालीन वापरास मंजूरी	जानेवारी 2021	जानेवारी 2021
सुरुवातीची मात्रा	2 मात्रा	2 मात्रा
साठवणूक	2-8°C	2-8°C
प्रमुख वैशिष्ट्य	निष्क्रिय संपूर्ण विषाणू वापरला जातो	विषाणू-वाहक (viral vector) तंत्रज्ञान
संबंधित संस्था	Bharat Biotech, ICMR, NIV	Oxford, AstraZeneca, SII

COVAXIN ही ICMR-NIV च्या सहकार्याने Bharat Biotech ने विकसित केलेली निष्क्रिय संपूर्ण-विषाणू लस आहे. COVISHIELD ही Oxford-AstraZeneca लसीचे भारतीय उत्पादन असून Serum Institute of India ने तिची निर्मिती केली.

MPSC One-Liner

COVAXIN → Bharat Biotech + ICMR-NIV → Inactivated Whole Virion

COVISHIELD → Oxford-AstraZeneca → Serum Institute of India → Adenoviral Vector

महत्त्वाचे One-Liners

COVAXIN = स्वदेशी (भारतात विकसित) COVID-19 लस.

COVISHIELD = Oxford-AstraZeneca लसीचे भारतीय उत्पादन.

COVAXIN — निष्क्रिय (मृत) संपूर्ण विषाणू वापरला जातो; COVISHIELD — विषाणू-वाहक (Adenoviral Vector) तंत्रज्ञान.

COVAXIN चा प्लॅटफॉर्म Vero Cell वर आधारित आहे; COVISHIELD चा प्लॅटफॉर्म Chimpanzee Adenovirus Vector आहे.

COVAXIN चे निर्माते भारत बायोटेक; COVISHIELD ची निर्मिती Serum Institute of India, पुणे.

COVAXIN च्या विकासात ICMR-NIV चे सहकार्य; COVISHIELD च्या विकासात Oxford University व AstraZeneca.

COVISHIELD चे लक्ष्य — SARS-CoV-2 च्या Spike protein विरुद्ध प्रतिकारशक्ती निर्माण करणे.

दोन्ही लसींना भारतात आपत्कालीन वापरास मंजूरी जानेवारी 2021 मध्ये मिळाली.

दोन्ही लसींच्या सुरुवातीच्या 2 मात्रा; साठवणूक 2-8°C तापमानात.

स्मरणसूत्र: COVAXIN = स्वदेशी + निष्क्रिय विषाणू; COVISHIELD = Oxford + Vector.